

मागास क्षेत्र अनुदान निधी योजना -
पर्यवेक्षण व संनियंत्रणासाठी राज्यस्तरावर
प्रकल्प व्यवस्थापन कक्ष (PMU)
निर्माण करणे...

महाराष्ट्र शासन
ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग
शासन निर्णय क्रमांक बीआरजीएफ -२००९/प्र.क्र.१५७/पंरा-६
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक :- ३१ डिसेंबर, २००९

वाचा :- शासन निर्णय क्रमांक बीआरजीएफ -२००७/प्र.क्र.४६ /०२ योजना-४, दि. १२/०६/२००८.

प्रस्तावना :-

केंद्र शासनाने सन २००६-०७ पासून मागास क्षेत्र अनुदान निधी (Backward Regions Grant Fund) ही १००% केंद्र पुरस्कृत योजना सुरू केली आहे. या योजनेचा मुख्य उद्देश प्रादेशिक असमतोल दूर करणे व स्थानिक पायाभूत सुविधामधील कच्चे दुवे जोडणे हा आहे. तसेच योजनेच्या माध्यमातून पंचायत व नगरपालिका स्तरावरील स्थानिक प्रशासनास बळकटी देण्यासाठी वेगवेगळ्या सुविधा उपलब्ध करणे व याद्वारे या संस्थांची क्षमताबांधणी करणे हा आहे.

२. या योजनेमध्ये राज्यातील १२ जिल्ह्यांचा समावेश असून त्यांची नावे अहमदनगर, धुळे, नंदूरबार, औरंगाबाद, नांदेड, हिंगोली, यवतमाळ, अमरावती, भंडारा, चंद्रपूर, गोंदिया, व गडचिरोली अशी आहेत. सदर योजनेच्या अंमलबजावणीसाठी राज्यस्तरावर बीआरजीएफ कक्ष (BRGF Cell) स्थापन करण्यात आला होता. केंद्र शासनाच्या निर्देशानुसार व या योजनेची विस्तृत व्याप्ती लक्षात घेऊन सदर बीआरजीएफ कक्षाचे रूपांतर प्रकल्प व्यवस्थापन कक्षात

(Project Management Unit) करण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता.

शासन निर्णय :-

मागास क्षेत्र अनुदान निधी या योजनेची विस्तृत व्याप्ती लक्षात घेऊन या योजनेची प्रभावी अंमलबजावणी करण्यासाठी बीआरजीएफ प्रकल्प व्यवस्थापन कक्ष (PMU) स्थापन करण्यात येत आहे. हा कक्ष विशेष कार्य अधिकारी/उप सचिव (पंचायतराज) यांच्या अधीनस्त कार्यरत राहील. या कक्षाची रचना खालीलप्रमाणे राहील.

अ. क्र.	पदाचे नाव	बीआरजीएफ कक्षासाठी भरण्यात आलेली पदे	प्रकल्प व्यवस्थापन कक्षासाठी भरावयाची अतिरिक्त पदे	प्रकल्प व्यवस्थापन कक्षातील एकूण पदे	नियुक्तीची पद्धत
१	समन्वयक	१	-	१	मविसे वर्ग. १ मधून प्रतिनियुक्तीने
२	मुख्याधिकारी	-	१	१	नगर विकास विभागाकडून प्रतिनियुक्तीने
३	व्यवस्थापन तज्ञ	१	-	१	करार पद्धतीने
४	सांख्यिकी सहाय्यक	१	१	२	
५	वरिष्ठ लेखापाल	१	१	२	
६	संगणक माहिती नोंदणीकार	१	-	१	
७	हार्डवेअर अभियंता	-	१	१	
८	स्वयंसेवक	-	१	१	
एकूण		५	५	१०	

२. शासन निर्णय क्रमांक बीआरजीएफ-२००७/प्र.क्र.४६/०२ योजना-४, दि. १२/०६/२००८ अन्वये स्थापन करण्यात आलेला बीआरजीएफ कक्ष या शासन निर्णयान्वये निर्माण करण्यात येत असलेल्या प्रकल्प व्यवस्थापन कक्षामध्ये (PMU) विलीन करण्यात येत आहे. प्रकल्प व्यवस्थापन कक्षासाठी (PMU) नव्याने भरावयाच्या पदांपैकी मुख्याधिकारी हे पद नगरविकास विभागाच्या मुख्याधिकारी संवर्गातील वर्ग- २ च्या अधिका-यांमधून प्रतिनियुक्तीने भरण्यात येईल व उर्वरित कर्मचारी यशदा, पुणे या संस्थेमार्फत कंत्राटी पद्धतीने भरण्यात येतील. या कक्षातील सर्व अधिकारी/कर्मचा-यांचे वेतन व भत्ते आणि कक्षाचे कार्यालयीन व्यवस्थापन याकरीता येणारा खर्च मागास क्षेत्र अनुदान निधी योजनेतर्गत राज्य स्तरावर राखीव १% निधीमधून भागविण्यात येईल.

३. बीआरजीएफ प्रकल्प व्यवस्थापन कक्षाचे (PMU) कामकाज खालीलप्रमाणे राहील.

- १) सहभागी नियोजन पध्दतीने ग्रामसभेमार्फत कामांची पसंती यादी (Wish list) तयार करण्याविषयी मार्गदर्शन करणे.
- २) जिल्हा नियोजन समितीच्या मंजूरीने जिल्ह्यांचे वार्षिक व यथार्थदर्शी आराखडे प्राप्त करून घेणे.
- ३) जिल्हा आराखडे प्लॅन प्लस संगणकीय प्रणाली मध्ये भरण्याबाबत समन्वय व संनियंत्रण करणे.
- ४) प्राप्त जिल्हा आराखड्यांना उच्चाधिकार समितीची मान्यता घेवून निधी प्राप्त करण्यासाठी पंचायत राज मंत्रालय, भारत सरकार यांना प्रस्ताव पाठविणे.
- ५) केंद्र शासनाकडून निधी प्राप्त झाल्यानंतर संबंधित जिल्ह्यांना वितरीत करणे.
- ६) संबंधित जिल्ह्यांना दिलेल्या अनुदानाचे उपयोगिता प्रमाणपत्र प्राप्त करून घेणे
- ७) मागास क्षेत्र अनुदान निधी योजनेतर्गत मंजूर आराखड्यानुसार हाती घेण्यात आलेल्या पायाभूत सुविधा / विकास कामांचा दर्जा याबाबत सातत्याने संनियंत्रण व पर्यवेक्षण करणे.
- ८) संबंधित जिल्ह्यातील पंचायतीचे बँक खाते, त्यांना दिलेल्या विकास अनुदानातून निर्माण झालेली मत्ता याबाबतची जिल्ह्यांची संगणकीकृत माहिती (Computerised Database) संकलित करणे.
- ९) बीआरजीएफ योजनेतर्गत १२ मागास जिल्ह्यांमध्ये पंचायत राज संस्थांमधील पदाधिकारी व अधिकारी यांना राज्य ग्रामीण विकास संस्था, यशदा, पुणे या संस्थेमार्फत प्रशिक्षण देण्यात येत आहे. या प्रशिक्षण कार्यक्रमाचा मासिक आढावा घेणे व संनियंत्रण ठेवणे.

४. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक २००९१२३११६३०१४००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(मल्लीनाथ कलशेड्डी)
उपसचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत :-

१. महालेखापाल, (लेखा परिक्षा/लेखा अनुज्ञेयता) महाराष्ट्र -१, मुंबई
२. महालेखापाल, (लेखा परिक्षा/लेखा अनुज्ञेयता) महाराष्ट्र-२, नागपूर
३. महासंचालक, यशवंतराव चव्हाण विकास प्रशासन प्रबोधिनी, बाणेर रोड, पुणे
४. विभागीय आयुक्त, नाशिक, औरंगाबाद, अमरावती, नागपूर.
५. उपमहासंचालक राज्य ग्रामीण विकास संस्था (यशदा) बाणेर रोड, पुणे
६. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद तथा कार्यकारी अध्यक्ष, जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा, अहमदनगर, धुळे, नंदूरबार, औरंगाबाद, नांदेड, हिंगोली, यवतमाळ, अमरावती, भंडारा, चंद्रपूर, गोंदिया, गडचिरोली.
७. का.क्र.योजना-४, ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग
८. निवड नस्ती का.क्र. पंरा-६, ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग